

ликвидности; коэффициент текущей ликвидности; комплексный коэффициент банкротства.

Gavrish O.

Ph.D., Professor FMM NTUU «KPI»

Zhurina M.O.

student FMM NTUU «KPI»

ANALYSIS OF PROBABILITY PREDICTION MODELS BANKRUPTCY OF UTILITIES

The article analyzes the basic models predicting the probability of bankruptcy municipal enterprises. The comparative analysis of these models shows their advantages and disadvantages of their use in public enterprises. In the current conditions of the national economy there is need for a more systematic approach to analyzing the financial condition of the company by creating its own econometric models crisis diagnostics that would take into account the results of industrial, commercial and financial activity. Many indicators of financial stability during use of models is unaccounted. and it hard to get an accurate result for Ukrainian businesses, using models developed for Western companies.

Keywords: bankruptcy, Altman index of creditworthiness, the coefficient of autonomy, absolute liquidity ratio, quick ratio, current ratio, combined ratio of bankruptcy.

УДК 658.14.17

Гречко А.В.

*к.е.н., доцент кафедри економіки і підприємництва ФММ НТУУ
«КПІ»*

Прокопенко Я.Г.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ ВИНИКНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА ДП «АНТОНОВ»

Стаття присвячена діагностиці ймовірності виникнення фінансової кризи на вітчизняних підприємствах, зокрема, ДП «Антонов» та розробці практичних рекомендацій щодо застосування заходів для поліпшення фінансового стану підприємства. В основі даного дослідження лежить аналіз поняття «фінсова криза», його причин та розробка заходів з уникнення фінансової кризи на підприємстві. Об'єктом дослідження є процес діагностики фінансової кризи підприємства та виявлення резервів необхідних для недопущення настання даного явища, предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів до розробки заходів по запобіганню фінансової кризи. Теоретико-

методологічну основу дослідження складають праці провідних вітчизняних та зарубіжних науковців. Основна увага авторів була приділена дослідженню методик, за допомогою яких можна оцінити фінсовий стан. При проведенні даного дослідження був використаний аналітичний метод, за допомогою якого проводився аналіз методик оцінки фінансового стану підприємства та досліджувалася сутність категорії «фінансова криза». На основі методу наукової абстракції було встановлено перелік окремих основних причин, які здані призводити підприємства до стану фінансової кризи. Крім цього автором був використаний системний підхід та статистичний метод. В роботі досліджено економічну сутність поняття «фінансова криза», як однієї з основних фінансових категорій, яка відображає фінансово-економічний стан господарюючого суб'єкту. Практичне значення роботи полягає у наданні практичних рекомендацій для ДП «Антонов» щодо уникнення фінансової кризи на основі розрахунку коефіцієнтів ймовірності банкрутства та використанні шкали визначення ймовірності банкрутств. Серед рекомендацій щодо уникнення фінансової кризи на ДП «Антонов» можна визначити: поновлення асортименту продукції; реструктуризація внутрішніх структур; залучення інвестицій і кредитів у прибуткові проекти; ресурсозбереження; збільшення вартості поточних активів; зниження рівня поточних зобов'язань; максимальне використання потужності підприємства; залучення висококваліфікованих спеціалістів. Таким чином, стаття має практичне значення для підприємств України, зокрема, ДП «Антонов».

Ключові слова: криза, фінансова криза, санація, фінансовий стан, діагностика фінансової кризи, банкрутство, методика діагностики фінансової кризи.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економічних відносин в Україні кризові явища спостерігаються як на мікро, так і на макрорівні. Формування несприятливого клімату для розвитку підприємств пов'язано з політичною та економічною нестабільністю, зростанням курсу іноземних валют, зміною законодавчої бази тощо. За даних умов особливо гостро постає питання своєчасного визначення фінансової кризи на підприємстві з метою її ліквідації та мінімізації несприятливих наслідків. Зарубіжними та вітчизняними науковцями розроблено методики, які дозволяють оцінити ймовірність виникнення фінансової кризи на підприємстві. Однак, сучасний економічний стан в країні спонукає до вибору моделі, адаптованої саме для вітчизняних підприємств, яка враховує особливості розвитку національної економіки і дає змогу спрогнозувати ймовірність фінансової кризи до її настання та вчасно розробити антикризову стратегію. Отже, обрана тема дослідження є актуальною і має значну практичну цінність оскільки присвячена питанню вибору методики визначення фінансової кризи для конкретного

підприємства з врахування напрямку діяльності, форми власності, позицій на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню причин і факторів виникнення фінансової кризи на підприємстві приділяється значна увага як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Дослідженням явища, розробкою методик прогнозування фінансової кризи займалися такі вчені як Е. Альтман [1], Р. Лис [2], Дж. Таффлер [3], Г. Спрингейт [4] та ін. Серед вітчизняних дослідників даним питання вивчали – О.Я. Базилінська [5], В.О. Подольська [6], Н.П. Шморгун [7], О.О. Терещенко [8], О.Ю. Проскура [9], В.П. Мартиненко [10]. Значна кількість робіт економістів присвячена організації антикризового управління на підприємстві, а також велика увага приділена прогнозуванню кризового стану на підприємстві. Зважаючи на значну кількість методик, кожне підприємство має дослідити та визначити методику, яка була б найбільш прийнятна для визначення ймовірності фінансової кризи саме для нього. Адже слід враховувати вид діяльності, форму власності, поточний стан підприємства тощо.

Постановка завдання. Метою даної статті є вибір методики визначення ймовірності настання фінансової кризи на ДП «Антонов» та розробка практичних рекомендацій з покращення фінансового стану досліджуваного підприємства. Досягнення поставленої мети потребує вирішення таких завдань:

- розкрити сутність поняття «фінансова криза» на підприємстві та охарактеризувати основні її види;
- описати основні причини виникнення фінансової кризи;
- охарактеризувати методики діагностики ймовірності банкрутства підприємства;
- здійснити оцінку ймовірності настання фінансової кризи на ДП «Антонов»;
- розробити заходи, щодо поліпшення фінансового стану досліджуваного підприємства.

Виклад основного матеріалу. Поняття «криза» – одне з найбільш складних, яке має багато змістових відтінків інтерпретацій та сутнісних характеристик. Даний термін походить від грецького «krisis» – різкий перелом, тяжкий перехідний стан, крайня точка падіння, гостра нестача, невідповідність. В сучасній літературі поняттям «криза на підприємстві» характеризують різні проблемні фактори в діяльності підприємства від простих перешкод у функціонуванні підприємства через організаційні негаразди до повного знищення підприємства [11].

Вітчизняні науковці досить ґрунтовно досліджують поняття кризи на підприємстві. Зокрема, В.О. Подольська зазначає, що: «Криза на рівні підприємства – це форма порушення параметрів життєздатності підприємства, яка проявляє себе протягом певного періоду, характеризується закономірністю та циклічністю виникнення на різних

етапах життєвого циклу підприємства, обумовлюється накопиченням протиріч у межах господарської системи та в перебігу її взаємодії з зовнішнім оточенням, має певні наслідки для можливостей його функціонування та розвитку» [12, с.336]. Згідно з визначенням В.О. Василенка: «Криза – це крайнє загострення протиріч у соціально-економічній системі (організації), що загрожує її життєстійкості у навколишньому середовищі» [13, с.12]. З. Є. Шершньова наводить таке визначення: «криза – загальна універсальна фаза будь-якого циклу, період порушення рівноваги» [14, с.149].

Залежно від проблематики кризи (сутності протиріч, що їх обумовлюють) прийнято виділяти: економічну, організаційну, технічну, технологічну, фінансову, виробничу, психологічну, кадрову та інші види криз, виникнення яких обумовлюється загостренням протиріч у відповідних підсистемах підприємства.

З метою пошуку ефективних шляхів подолання фінансових криз та кризових явищ доцільно проаналізувати та узагальнити їх класифікацію. І.О. Бланк та Г.В. Ситник [15] класифікують фінансові кризи підприємства за джерелами генерування (фінансова криза, що генерується внутрішніми факторами, зовнішніми факторами, а також як внутрішніми, так і зовнішніми), масштабами охоплення (структурні та системні), структурними формами (фінансові кризи, що спричинені неоптимальними структурами капіталу, активів та інвестицій підприємства, незбалансованістю грошових потоків підприємства та неоптимальністю структури інших параметрів фінансової діяльності підприємства), ступенем впливу на фінансову діяльність (легка, глибока та катастрофічна фінансова криза), періодом протікання (короткострокова, середньострокова та довгострокова), можливостями вирішення (вирішується на основі використання тільки внутрішніх механізмів, зовнішньої санації та непереборна фінансова криза) та наслідками (що призводить до відновлення фінансової діяльності в колишніх параметрах, на новій якісній основі та така, що спричинила ліквідацію підприємства).

Таким чином, можна визначити, що фінансова криза – об'єктивний процес, зумовлений змінами параметрів системи діяльності підприємства, що призводить до розбалансованої діяльності такого підприємства під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів.

До зовнішніх причин, які призводять до фінансової кризи підприємства відносять [16]:

- економічні причини – спад виробництва, збільшення кількості збиткових підприємств, зростання дебіторської і кредиторської заборгованості, неплатоспроможність підприємств-партнерів тощо;
- політичні причини – політична нестабільність держави, недосконалість законодавства, високий рівень податків тощо;
- демографічні причини – структура населення, рівень добробуту та інші фактори, що визначають розмір і структуру споживання, платоспроможний попит населення тощо;

– інші причини – загальний рівень культури (виробництва, поживання), посилення міжнародної конкуренції, банкрутство боржників підприємства, загальний розвиток науки і техніки, рівень технологій тощо.

Внутрішніми причинами виникнення фінансової кризи на промисловому підприємстві можуть бути [5]:

– дефіцит власних оборотних активів, недосконалість механізму ціноутворення;

– бездіяльність юридичних служб підприємства;

– відсутність контролю за договірними відносинами;

– значна питома вага непродуктивних втрат;

– зростання дебіторської та кредиторської заборгованості;

– неефективне використання ресурсів, збільшення витрат;

– перевищення темпів росту витрат над темпами росту виручки від реалізації;

– збиткова діяльність підприємства;

– відсутність на підприємстві заздалегідь визначеної стратегії;

– недосконалість організаційної структури;

– втрата ринків збуту продукції з причин незадовільної якості рівня маркетингу;

– недосконала технологія виробництва;

– втрата культури виробництва і культури підприємства, яка включає професійно-кваліфікаційний склад персоналу, технічний рівень виробництва, соціально-психологічну атмосферу управлінського персоналу і всього колективу, його зацікавленість в ефективній роботі.

Наукові методики діагностики кризи і загрози банкрутства підприємства розроблюються та пропонуються для практичного використання фахівцями – фінансовими аналітиками, спеціалістами з антикризового управління та науковцями. Вони використовуються на вибір та за потреби. Як правило, існують базові (загальновідомі) та авторські (комерційні) методики. Перші широко висвітлюються в спеціальній літературі, застосовуються в навчальному процесі та науково-дослідній роботі, інші є комерційною таємницею та нематеріальним активом консалтингових фірм, що спеціалізуються на професійній діяльності з питань антикризового управління та фінансового консультування [17].

У зарубіжних країнах для оцінювання ризику банкрутства і кредитоспроможності підприємств широко використовують факторні моделі відомих західних економістів Е. Альтмана, Р. Ліса, Дж. Таффлера, Г. Тишоу й ін., розроблені за допомогою багатомірного дискримінантного аналізу [18].

Всі методики прогнозування банкрутства зарубіжних авторів мають ряд суттєвих обмежень для їх використання на українських підприємствах [19]:

– більшість зарубіжних методик діагностики ймовірності банкрутства побудовані з використанням вагових коефіцієнтів показників, що розраховані на основі американських аналітичних даних минулих років. Отже, в зв'язку з цим вони не відповідають сучасній економічній ситуації;

– дані моделі не адаптовані до вітчизняної економіки і не враховують специфіку діяльності українських підприємств, а саме: особливості в системі бухгалтерського обліку і податковому законодавстві, вплив інфляції на формування показників діяльності підприємства, галузеву приналежність підприємства та ін.;

– відсутність статистичних даних по підприємствам-банкрутам, що не дозволяє скоригувати методику розрахунку питомої ваги коефіцієнтів з урахуванням економічних умов;

– проаналізовані методики не враховують інших важливих показників діяльності підприємства (методики побудовані на використанні балансових показників та показників звіту про фінансові результати);

– моделі не дають відповіді на питання, які з факторів вплинули на зміну рівня фінансової стійкості;

– за результатами використання моделей неможливо отримати інформацію можливого подальшого розвитку підприємства;

– граничні значення показників, що запропоновані зарубіжними вченими часто є недосяжними для українських підприємств.

Враховуючі всі ці обмеження зарубіжних моделей прогнозування банкрутства, вітчизняними науковцями були розроблені методики, що адаптовані для вітчизняної економіки.

Проблему неможливості використання зарубіжних методик, у практиці оцінювання фінансового стану українських підприємств, спробував вирішити вітчизняний економіст О.О. Терещенко. Також вивченням проблем фінансового стану, розробкою методик займалися такі вчені як Проскура, Шморгун, Базилінська.

Слід зазначити, що на даний момент як вітчизняні, так і зарубіжні методики активно використовуються на підприємствах. Однак, використання деяких зарубіжних методик є недоцільним для підприємств на території України, в зв'язку з тим, що вони розроблені за інших умов ведення виробничо-господарської діяльності підприємств. В той же час, вітчизняні методики також є не універсальними, оскільки різні науковці роблять акцент на певний критерій, наприклад на ліквідність підприємства, і не враховуються інші важливі для діяльності показники. Тому стан підприємств та економіки в цілому вимагає розробки методик, що поєднують складові різних методик, як вітчизняних, так і зарубіжних для більш ефективного прогнозування фінансових криз на підприємствах України.

Для промислових підприємств України можна запропонувати використовувати методику Мартиненка В.П., яка на даний момент є

найбільш адаптованою до сучасних умов та найкраще описує стан підприємства і його роботу.

Суть методики прогнозування фінансової кризи полягає у розрахунку коефіцієнтів ймовірності банкрутства та використанні шкали визначення ймовірності банкрутства.

$$K \text{ ім.б.} = K_{\text{пл}} + 3,33K_{\text{авт}} + 5,71K_{\text{рвк}}, (1)$$

де $K_{\text{пл}}$ – коефіцієнт поточної ліквідності;

$K_{\text{авт}}$ – коефіцієнт автономії;

$K_{\text{рвк}}$ – коефіцієнт рентабельності власного капіталу.

Шкала визначення ймовірності банкрутства за даною методикою представлена в таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала ймовірності банкрутства

Значення $K \text{ ім.б.}$	Ймовірність банкрутства
6,0 і вище	Низька
5,99 – 5,30	Можлива
5,29 – 3,49	Висока
3,48 і нижче	Дуже висока

Оскільки ДП «Антонов» велике промислове підприємство, то, за допомогою формули 1, розрахуємо ймовірність настання банкрутства для ДП «Антонов» в період 2011-2014 рр.:

Розрахуємо необхідні коефіцієнти, дані занесемо в таблицю 2. При цьому:

$K_{\text{пл}} = \text{Поточні активи} / \text{Поточні зобов'язання};$

$K_{\text{авт}} = \text{Власні кошти} / \text{Вартість майна}_{\text{середньорічна}};$

$K_{\text{рвк}} = \text{Чистий прибуток} / \text{Власний капітал}.$

Відповідно до шкали ймовірності банкрутства (табл. 1) визначимо ймовірність настання банкрутства.

Таблиця 2

Основні показники прогнозування банкрутства для ДП «Антонов» за методикою Мартиненка В.П.

Показник	2011	2012	2013	2014
$K_{\text{пл}}$	2,75	3,81	3,04	2,13
$K_{\text{авт}}$	56,61%	55,54%	60,76%	63,34%
$K_{\text{рвк}}$	9,67%	1,91%	1,96%	2,00%
$K \text{ ім.б.}$	5,19	5,76	5,18	4,35
Ймовірність банкрутства	висока	можливе	висока	висока

Отже, проаналізувавши ймовірність настання банкрутства, можна сказати, що даний показник суттєво не змінюється протягом досліджуваного періоду. Спостерігається тенденція до погіршення фінансового стану і, як наслідок збільшення ймовірності банкрутства після 2012 року. У 2013 та 2014 рр. спостерігаємо зниження показника поточної ліквідності, що пов'язано зі збільшенням рівня поточних зобов'язань

підприємства та зниженням загальної вартості поточних активів, що призвело до зниження показника загалом.

Таким чином, в результаті дослідження виявлено, що керівництво підприємства повинно прийняти рішення щодо застосування санації на підприємстві і прийняти усі можливі заходи щодо оздоровлення його фінансового стану.

Серед рекомендацій щодо уникнення фінансової кризи на ДП «Антонов» можна визначити:

- поновлення асортименту продукції. Зокрема, шляхом заключення контрактних відносин на виготовлення вже існуючих моделей літаків, наприклад, АН-32;

- реструктуризація внутрішніх структур. Це може бути зміна організаційної системи управління на рівні функціональних та лінійних керівників. На даному етапі діяльності складно виділити розмежування функцій між керівниками;

 - пошук внутрішніх резервів прибутковості;

 - залучення інвестицій і кредитів у прибуткові проекти;

- здійснювати ресурсозбереження. Загалом, тенденції до ресурсозбереження актуалізуються у всьому світі, навіть на рівні глобальної економіки. Тому для ДП «Антонов» пропонується використовувати заощаджуючі методи використання ресурсів. Зменшувати кількість простоїв обладнання;

- збільшувати вартість поточних активів. Потрібно оновлювати технологічний парк підприємства, адже багато верстатів має значний рівень зносу;

 - зниження рівня поточних зобов'язань;

- повністю використовувати потужність підприємства. Однак слід відмітити, що використання потенціалу підприємства може бути максимальною лише за умови заключення договорів на виробництво літаків;

- залучення висококваліфікованих спеціалістів до роботи, збереження кадрового потенціалу підприємства, проведення перепідготовки працівників та спеціалістів.

Висновки. В даній статті досліджено методики визначення ймовірності настання фінансової кризи. Було визначено, що методика Мартиненка В. П. є найбільш повною та найбільше підходить для прогнозування фінансового стану ДП «Антонов», оскільки вона має декілька ступенів шкали прогнозування банкрутства підприємства, що дає можливість оцінити реальний фінансовий стан підприємства не просто як задовільний чи незадовільний, а й зробити прогноз за чотирьох ступеневою шкалою.

Результати дослідження показують, що ймовірність банкрутства ДП «Антонов» є високою. Саме тому в роботі було запропоновано рекомендації щодо уникнення фінансової кризи на підприємстві.

Практичне значення даного дослідження полягає в тому, що виконання запропонованих у статті рекомендацій дозволить покращити фінансовий стан ДП «Антонов» та уникнути фінсової кризи на досліджуваному підприємстві.

Список використаних джерел

1. Altman Edward. Corporate Financial Distress and Bankruptcy, 3rd edition. – John Wiley and Sons, 2005. – ISBN 0471552534.
2. Модель Лиса для визначення фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [http://afdanalyse.ru/..](http://afdanalyse.ru/)
3. Фучеджи В.І. Характеристика методів та моделей діагностики кризового стану підприємства / В.І. Фучеджи // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [збірник наукових праць]. відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 416 с: іл. – (Вісник / Національного університету «Львівська політехніка» ; № 691). – С. 240-245.
4. Прогнозна модель платежеспособності Спрингейта. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://afdanalyse.ru>.
5. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. / О.Я. Базилінська. – К.: ЦУЛ, 2009. – 328 с.
6. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / В.О. Подольська, О.В. Яріш – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
7. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Н.П. Шморгун, І.В. Головка – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.
8. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навчальний посібник. – К.:КНЕУ, 2000. – 410 с.
9. Проскура О.Ю. Антикризове управління підприємством. Дис. канд.. екон. наук. – Харків, 2002.
10. Мартиненко В.П. Запобігання банкрутства підприємств громадського харчування [Електронний ресурс]: автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.07.05 / Мартиненко Василь Петрович ; Харківська держ. академія технології та організації харчування. – Х., 1999. – 19с. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
11. Чорновіл І. А. Сутнісна характеристика кризи підприємства та причини її виникнення / І. А. Чорновіл. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – №2. – С. 10–13.
12. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: [Навч. посібник] / В.О. Василенко – К.: ЦНЛ, 2003. – 504 с.
13. Шершньова З.Є. Антикризове управління підприємством: [Навч. посібник]. / З. Є. Шершньова, В. М. Багацький, Н. Д. Гетманцева; За заг. ред. З. Є. Шершньової. – К.: КНЕУ, 2007. – 680 с.
14. Бланк І.О. Управління фінансами підприємства: Підручник. / І. О. Бланк, Г. В. Ситник – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 780 с.
15. Мержа Н.В. Аналіз ймовірності банкрутства підприємств в економіці України // Актуальні проблеми економіки. – 2005 р. – №9 (51), с. 65-69.
16. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: Підручник. / Л. О. Лігоненко – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 824 с.
17. Романів Р. Використання дискримінантного аналізу у методиці проведення внутрішнього аудиту // Наука молода. – 2006. – № 5. – С. 115–117.
18. Шапурова О.О. Моделі оцінки банкрутства та кризового стану підприємств // Економіка і держава. – 2009. – № 4. – С. 59–64.

References

1. Altman Edward. Corporate Financial Distress and Bankruptcy, 3rd edition. – John Wiley and Sons, 2005. – ISBN 0471552534.
2. A model Lysa is for determination of the financial state of enterprise, available at: <http://afdanalyse.ru>.
3. Fuchedzhy V.I. (2010), «Description of methods and models of diagnostics of the crisis state of enterprise», *L'vivs'ka politehnika*, vol. 691, pp. 240-245/
4. Prognosis model of solvency of Sparingejt, available at: <http://afdanalyse.ru>.
5. Bazilinska O. Ya. (2009), *Finansovyj analiz: teoriia ta praktyka* [Financial Analysis: Theory and Practice], TSUL, Kyiv, Ukraine.
6. Podolska V. A. (2007), *Finansovyj analiz* [Financial Analysis], Centre textbooks, Kyiv, Ukraine.
7. Shmorgun N. P. (2006), *Finansovyj analiz* [Financial Analysis], TSNL, Kyiv, Ukraine.
8. Tereschenko A.A. (2000), *Finansova sanatsiia ta bankrutstvo pidpriemstv* [Financial reorganization and bankruptcy], Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine.
9. Proskura O.(2002), «Crisis management». Abstract of Candidate economical. Science dissertation, Kharkiv, Ukraine.
10. Martynenko V. P. (1999), «Preventing bankruptcy catering» Thesis. Thesis. candidate. Econ. Sciences specials. 08.07.05; Kharkiv State. Academy of Food Technology and Management, Kharkiv, Ukraine.
11. Chornovil I. A (2011), «Essence description of crisis of enterprise and reason of her origin», *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, vol. 2, pp. 10-13
12. Vasylenko V.O. (2003), *Antykryzove upravlinnia pidpriemstvom* [Anticrisis management an enterprise], TsNL, Kyiv, Ukraine.
13. Shershyn'ova Z.Ye. (2007), *Antykryzove upravlinnia pidpriemstvom* [Anticrisis management an enterprise], KNEU, Kyiv, Ukraine.
14. Blank I.O (2006), *Upravlinnia finansamy pidpriemstva* [Financial management of enterprise], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
15. Merzha N.V (2005), «An analysis of probability of bankruptcy of enterprises is in the economy of Ukraine», *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 9(51), pp. 65-69
16. Lihonenko L.O. (2005), *Antykryzove upravlinnia pidpriemstvom* [Anticrisis management an enterprise], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
17. Romaniv R. (2006), «The use of дискримінантного analysis is in methodology of realization of internal audit», *Nauka moloda*, vol. 5, pp. 115-117.
18. Shapurova O.O. (2009), «Models of estimation of bankruptcy and crisis state of enterprises», *Ekonomika i derzhava*, vol. 4, pp. 59-64.

Гречко А.В.

*к.э.н., доцент кафедры экономики и предпринимательства ФММ
НТУУ «КПИ»*

Прокопенко Я.Г.

студентка ФММ НТУУ «КПИ»

**ДИАГНОСТИКА ВЕРОЯТНОСТИ ВОЗНИКНОВЕНИЯ
ФИНАНСОВОГО КРИЗИСА НА ГП «АНТОНОВ»**

Статья посвящена диагностике вероятности возникновения финансового кризиса на отечественных предприятиях, в частности, ГП «Антонов» и разработке практических рекомендаций по применению мер

по улучшению финансового состояния предприятия. В основе данного исследования лежит анализ понятия «финсовый кризис», его причин и разработка мер по предотвращению финансового кризиса на предприятии. Объектом исследования является процесс диагностики финансового кризиса предприятия и выявление резервов необходимых для недопущения наступления данного явления, предметом исследования является совокупность теоретических, методических и практических подходов к разработке мер по предотвращению финансового кризиса. Теоретико-методологическую основу исследования составляют труды ведущих отечественных и зарубежных ученых. Основное внимание автором было уделено исследованию методик, с помощью которых можно оценить финсовое состояние. При проведении данного исследования был использован аналитический метод, при помощи которого проводился анализ методик оценки финансового состояния предприятия и исследовалась сущность категории «финансовый кризис». На основе метода научной абстракции было определено перечень отдельных основных причин, которые способны приводить предприятия к состоянию финансового кризиса. Кроме этого автором был использован системный подход и статистический метод. В работе исследовано экономическую сущность понятия «финансовый кризис», как одной из основных финансовых категорий, которая отображает финансово-экономическое состояние хозяйствующего субъекта. Практическое значение работы заключается в предоставлении практических рекомендаций для ГП «Антонов» по предотвращению финансового кризиса на основе расчета коэффициентов вероятности банкротства и использовании шкалы определения вероятности банкротств. Среди рекомендаций по предотвращению финансового кризиса на ГП «Антонов» можно определить: обновление ассортимента продукции; реструктуризация внутренних структур; привлечение инвестиций и кредитов в прибыльные проекты; ресурсосбережение; увеличение стоимости текущих активов; снижение уровня текущих обязательств; максимальное использование мощности предприятия; привлечение высококвалифицированных специалистов. Таким образом, статья имеет практическое значения для предприятий Украины, в частности, ГП «Антонов».

Ключевые слова: кризис, финансовый кризис, санация, финансовое состояние, диагностика финансового кризиса, банкротство, методика диагностики финансового кризиса.

Grechko A. V.*candidate of economic sciences, associate professor of economics and enterprise FMM NTUU «KPI»***Prokopenko Ya. G.***student FMM NTUU «KPI»***DIAGNOSTICS OF PROBABILITY OF ORIGIN OF FINANCIAL CRISIS
IS ON DP OF «ANTONOV»**

The article is devoted to the diagnosis of the potential financial crisis on domestic enterprises, including «Antonov» ta development praktychnykh recommendations taking action to improve the financial condition of the enterprise. At the heart of this research is the analysis of the concept of «financial crisis», his reasons ta development activities on avoiding financial crisis at the company. The object of the research is the process of diagnosis of the financial crisis the company and identify the reserves necessary to prevent occurrence of the phenomenon subject of study is a set of theoretical, methodological and practical approaches to of measures to prevent the financial crisis. Theoretical and methodological basis of research work leading up national and foreign scientists. The main attention was paid to authors of research methods by which to assess the financial position. In conducting this research used analytical method by which the valuation methodologies were analyzed finsovoho condition of the company and investigated the nature category «financial crisis». Based on the method of abstraction was set for some major causes that are able to lead enterprise to the the financial crisis. In addition, the author has been used a systematic approach and a statistical method. In this work the economic substance «financial crisis» as one of the key financial categories that reflect the financial and economic state of the business the subject. The practical significance of the work is to provide practical recommendations for «Antonov» to avoid financial crisis calculating the coefficients of probability of bankruptcy and use the scale determining the probability of bankruptcies. Among the recommendations for avoiding financial crisis on «Antonov» can be defined: update product range; restructuring internal structures; attract investment and credits in profitable projects; resource conservation; increase the value of current assets; decrease in current liabilities; maximum use of capacity of the enterprise; attract highly qualified specialists. Thus, the article is of practical importance for Ukraine, in particular, the SE «Antonov».

Keywords: crisis, financial crisis, sanitation, financial condition, diagnosis of the financial crisis, bankruptcy, methods of diagnosis of the financial crisis.
